

XVII.

„Ko brez mirú okrog divjam“, bi bil lahko zapel Ante Lacinger, ko se je poslovil od grajščine nenadoma, pregnan po slučaju, pregnan bolj od hvaležne ljubezni do strica nego od česarkoli. Na Dunaj ni šel takoj, ampak potoval je v Benetke pod vedno jasno nebo italijansko, od tam je šel skozi Tirolsko, Monakovo in Prago. Iskal je miru, iskal utehe. A niti italsko solnce, niti tirolski snežniki, niti monakovske umetnine, ne praške slovanske starodavnosti ga niso zadovoljile. Bil je povsodi sam, brez družbe, sam med tujim narodom, in to je njegovo otožnost le povečevalo in mizantropizem je zorel v njem od dne do dne.

Tak je dospel na Dunaj, še predno so se pričela predavanja. Zbral je vso moč volje in duha in se zaril v stare knjige in spise, bral in študiral neprenehoma — in to ga je največ umirilo. Delo, jedino delo nas vedri, sklepal je iz tega, in delo tvarja človeka, zares človeka. In če je bilo resnično doslej, da človek toliko velja, kar plača, mora biti resnično zanaprej, da človek, toliko velja, kar vé in stori. Vedel je, da mu razmere rojstva niso ugodne, vedel je, da nima one prožne lestvice, katero prislanja protekcija premnogim, da se brez temeljitega znanja popenjajo kvišku do sijajnih in uglednih mest in mastnih služb. In prav zato je sklenil, da hoče kljub temu nekaj biti, biti neki činitelj, s katerim se bo računalo, toda biti, kar bo, sam iz sebe. In zato je zavrgel svoj prvotni sklep, da bi stopil v politično službo, kjer bi bil odvisen, kjer bi se moral prepogosto klanjati puhlim glavam predstojnikov, katerih ponižni sluga bi bil celo življenje in celo življenje bi črepal zanje svoje moči, da bi oni pod njegova izborna dela stavili svoja mogočna plemenita imena in bili hvaljeni in trdno upali na novi avancement, on bi pa mirno žedel in čakal, kdaj bo prazno kako skromno mestece, za katero

bi bil vsak drug plemenitaš preodličen in previsok. Ne, ne, in zopet ne! Kar bom, bom iz sebe, samo iz sebe, iz lastne moči moram kvišku, in če ne bom mogel, tedaj bom miren v pritličju, prepričan, da nisem sposoben in zato lepo tiho ponižen čakal tam, kjer bom zadoščal svojemu znanju.

Ante je sklenil, da bo odvetnik. Ta sklep je naznanil tudi stricu, kateremu je

Slika Jos. Germ.

Portret.

večkrat pisal in mu veselo naznanjal, kako pridno študira, a nikdar ni vprašal po letovičarjih, kot bi jih sploh ne bil poznal. In na taka pisma mu je stric ves vesel odgovarjal navadno z denarnimi pismi, da je Ante imel udobno življenje in mu ni bilo treba stradati kot nekdanj, ko so ga prvo leto pustili vsi na cedilu, kot bi usoda hotela z najgorjim zlom ukrepiti njegov značaj.